

Національний
банк України

Огляд ситуації в економіці України та прогнози

Дмитро Сологуб

Заступник Голови

19 травня 2021 року

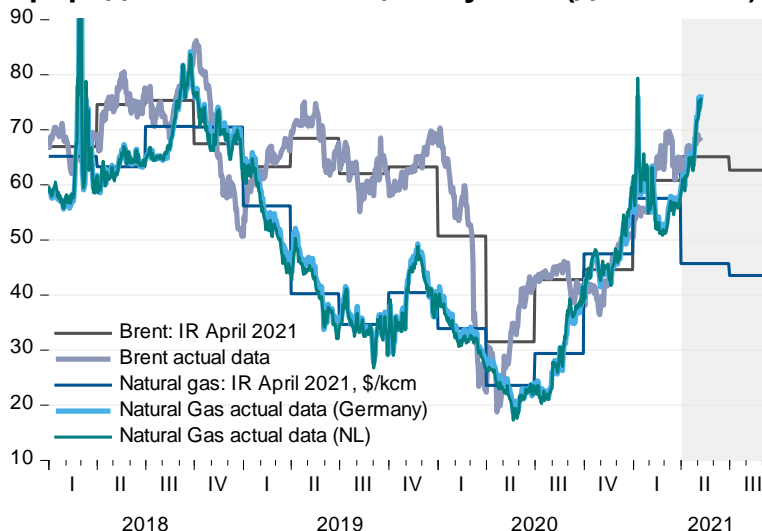

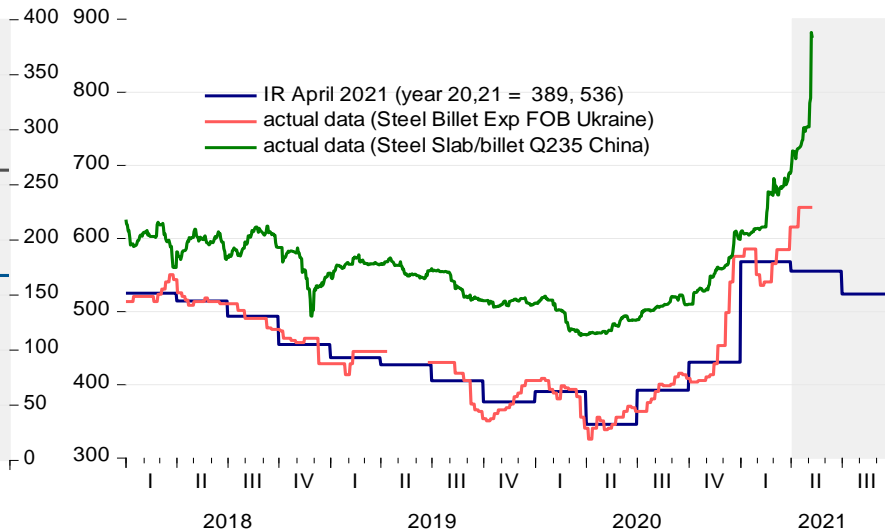
Поточні тенденції

Ціни на глобальних ринках залишаються високими завдяки прогресу вакцинації та масштабним стимулам в умовах недостатньої пропозиції

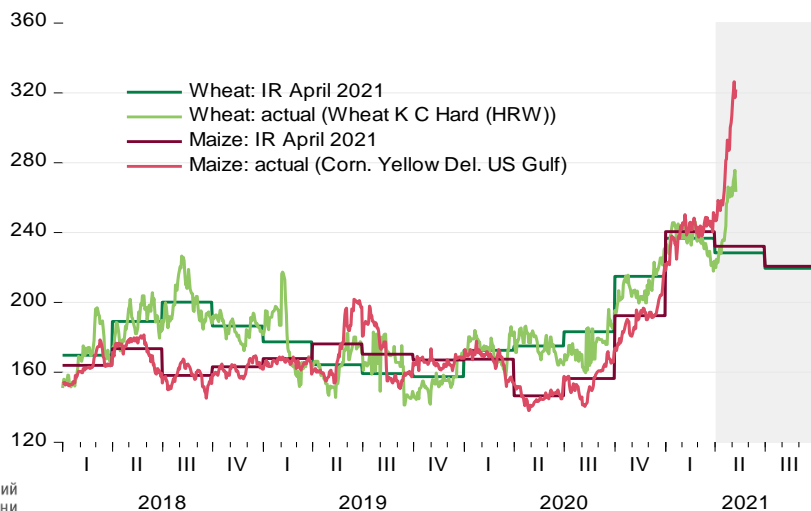
Світові ціни на нафту Brent (дол./бар.) та природний газ на німецькому хабі (дол./тис.м³)

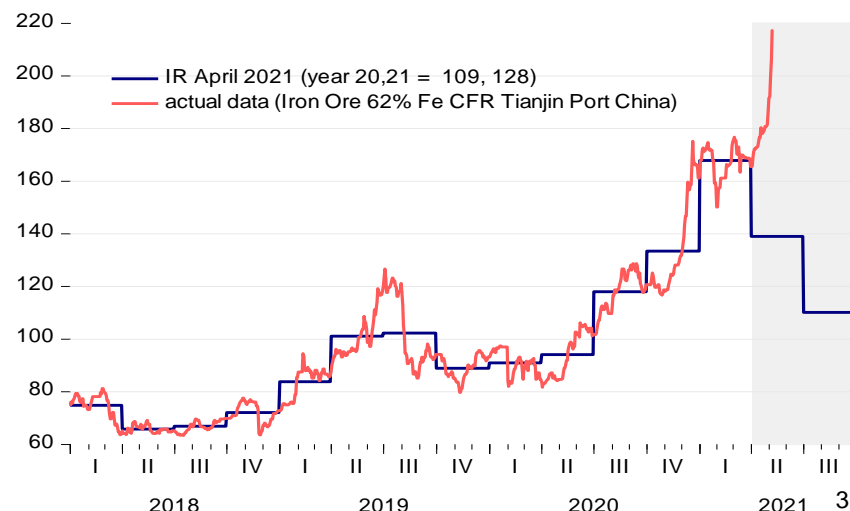
Світові ціни на сталь, дол./т

Світові ціни на пшеницю та кукурудзу, дол./т

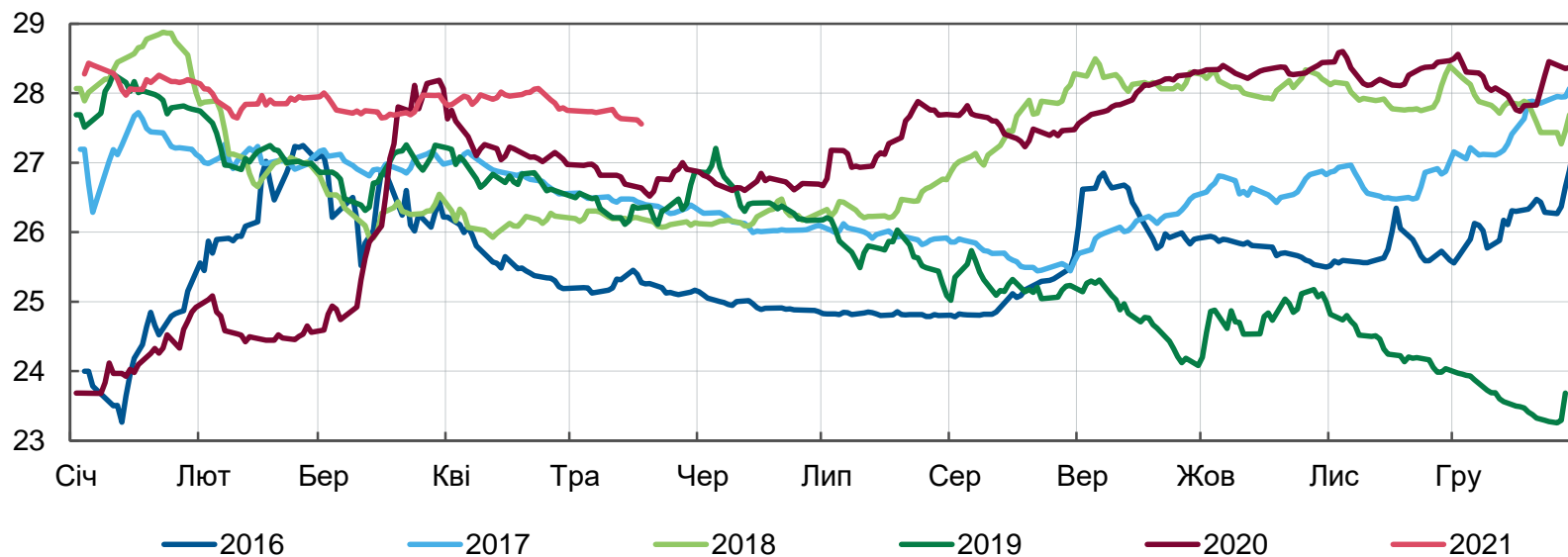

Світові ціни на залізну руду, дол./т

Попри високі світові ціни на експортні товари, значного ревальваційного тиску не спостерігалося

Офіційний курс гривні до долара США

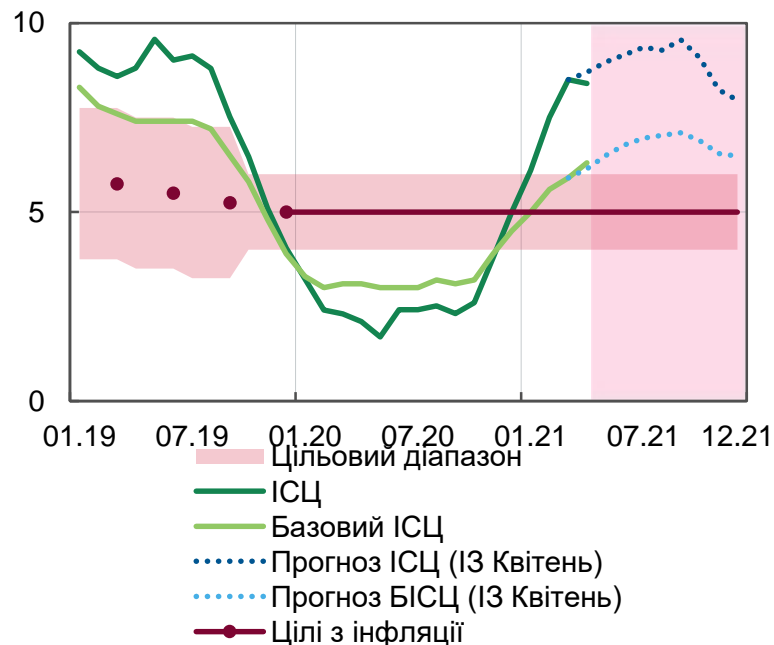

Джерело: НБУ.

- Повною мірою скористатися сприятливою ціновою кон'юнктурою на світових ринках завадили:
  - менші запаси сільськогосподарських культур через нижчі врожаї
  - посилення конкуренції на окремих ринках
- У березні зростання експорту товарів прискорилося, але імпорту – ще більше
- На початку 2021 року тривав вплив капіталу з приватного сектору, зумовлений подальшим нарощуванням готівки поза банками, від'ємними реінвестованими доходами та виплатами за зовнішніми зобов'язаннями

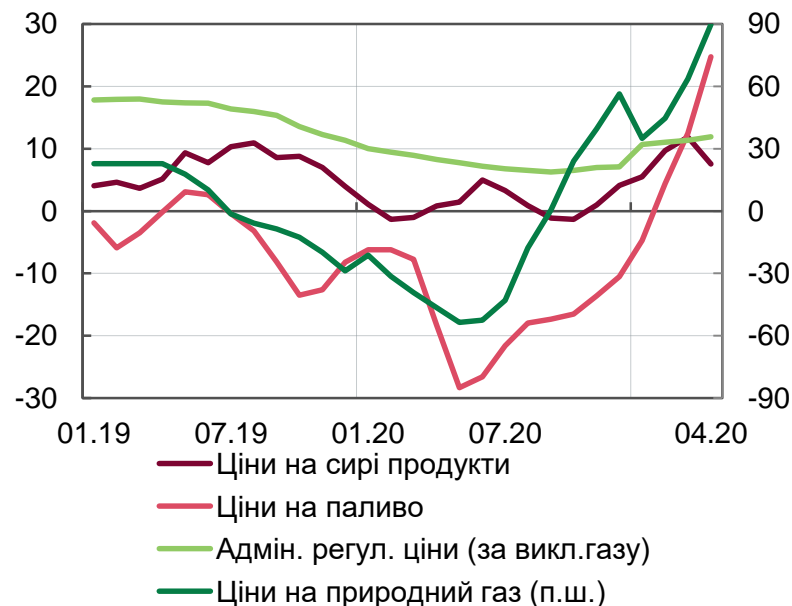
Інфляція в Україні прискорюється переважно через фактори пропозиції, однак і стійкість споживчого попиту має внесок

Загальна та базова інфляція, % р/р

Джерело: ДССУ, НБУ.

Основні компоненти небазової інфляції, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

- Зберігається тиск з боку цін на продовольство через скорочення пропозиції продукції тваринництва та високі світові ціни на експортні товари та енергію
- Фундаментальний інфляційний тиск також посилюється під впливом стійкого попиту та зростання виробничих витрат
- У квітні ціновий тиск на сирі продукти харчування дещо послабився, переважно за рахунок розширення пропозиції овочів та фруктів

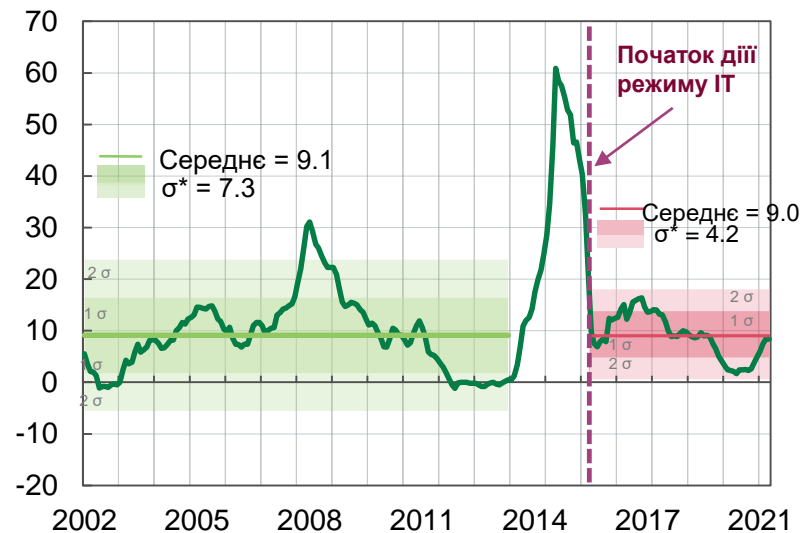
У більш довгому періоді стратегія НБУ демонструє позитивні результати для економіки

Офіційний курс гривні до долара США, початок періоду = 100

Джерело: НБУ.

Інфляція та її волатильність, % р/р

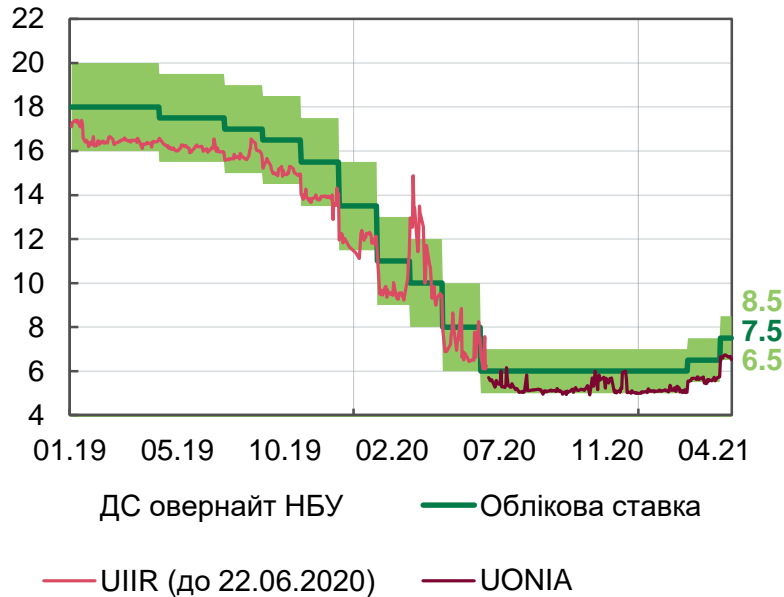
* σ – стандартне відхилення. При нормальному розподілі 68% і 95% значень знаходяться відповідно в межах одного (області забарвлені у темні відтінки) та двох (області забарвлені у світлі відтінки) стандартних відхилень від середнього значення.

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ

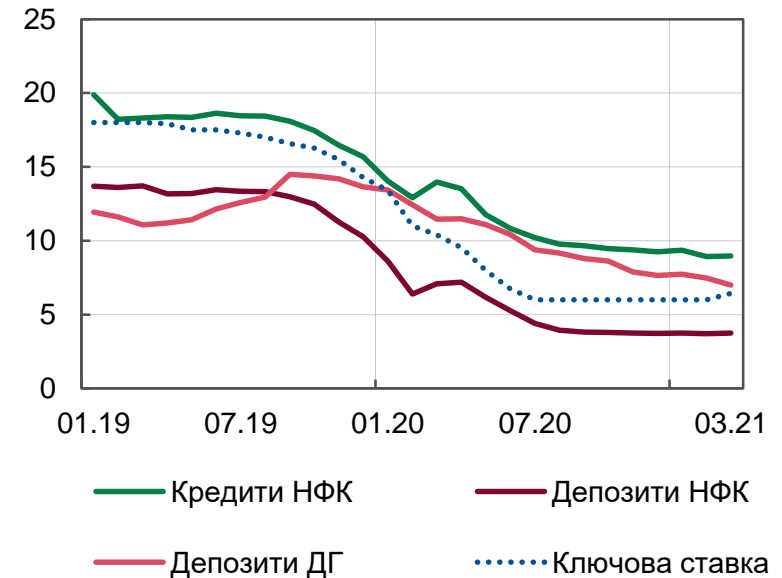
- Після введення режиму інфляційного таргетування волатильність інфляції помітно зменшилася
- За плаваючого обмінного курсу, ймовірність різкої корекції обмінного курсу суттєво знижується

Попри поточне підвищення ключової ставки, в історичному порівнянні вартість позичкових ресурсів в економіці є **НИЗЬКОЮ**

Процентні ставки НБУ та UIIR/UONIA, %

Середньозважені гривневі процентні ставки за новими кредитами та депозитами, %

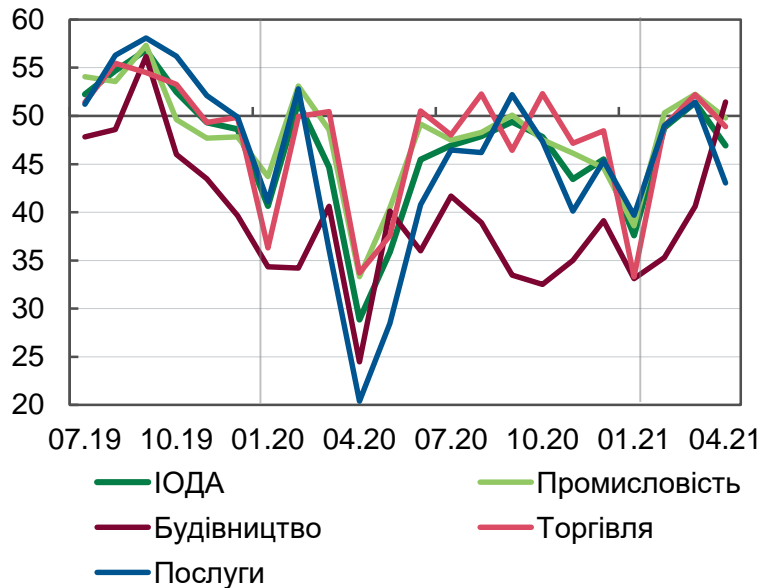
* Верхня межа – процентні ставки за кредитами овернайт, нижня – за ДС овернайт.
 Джерело: НБУ.

Джерело: НБУ.

- У першому півріччі 2020 року НБУ стрімко знижував облікову ставку. У результаті, монетарна політика набула стимулюючого характеру
- Попри підвищення облікової ставки в 2021 році, монетарна політика все ще залишається м'якою
- Ставки за більшістю клієнтських операцій банків у березні припинили зниження

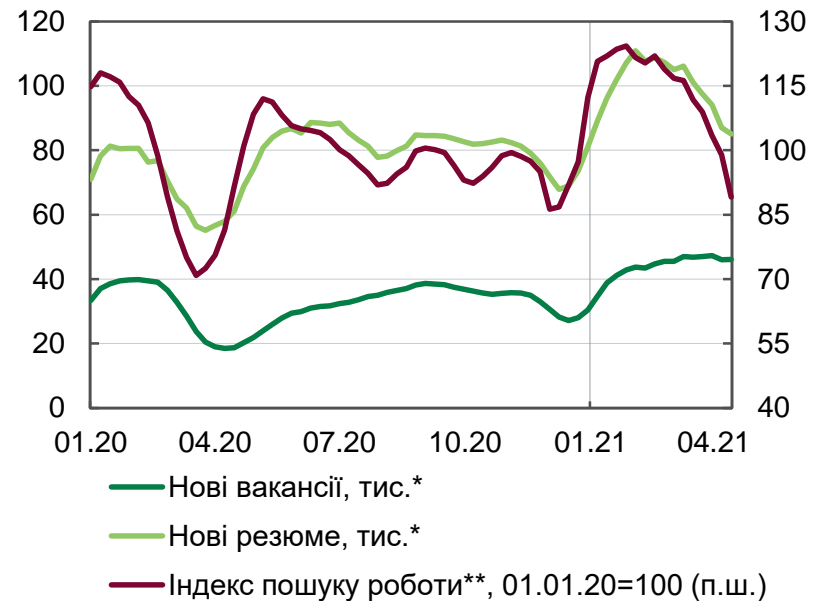
Карантинні обмеження негативно позначаються на ділових очікуваннях, проте вже не так суттєво як рік тому

Індекс очікувань ділової активності (ІОДА), п.

Рівень індексу вище 50 п. означає позитивні зміни, нижче – негативні.
Джерело: НБУ.

Окремі високочастотні індикатори стану ринку праці

* Дані з сайту work.ua

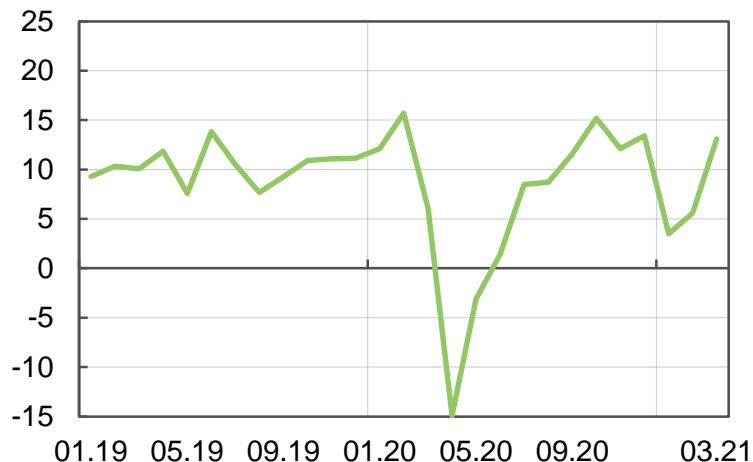
** Включає запити про пошук роботи українською та російською мовами, індекс – перший тиждень 2020 = 100.
Джерело: ДССУ, work.ua, Google Trends, розрахунки НБУ.

- Крім того, попит на робочу силу залишається високим навіть під час карантину
- Все це свідчить про певне пристосування бізнесу до карантинних обмежень

Приватне споживання зростає значними темпами

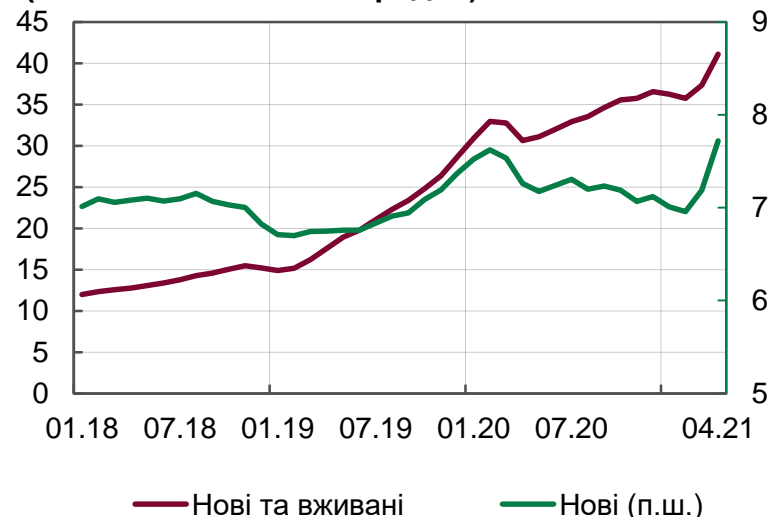
Роздрібна торгівля, % р/р

Джерело: ДССУ.

- Незважаючи на локдаун у січні, роздрібна торгівля надалі зростала, прискорившись у лютому і березні
- Інші високочастотні індикатори також свідчать, що попит залишався стійким попри карантин "червоних зон":
  - рекордні продажі автомобілів
  - стрімке прискорення імпорту споживчих товарів
  - поліпшення динаміки кількості перельотів

Перша реєстрація легкових автомобілів, тис. од. (12-місячне плинне середнє)

Джерело: Укравтопром, МВС, ДФС, оцінки НБУ.

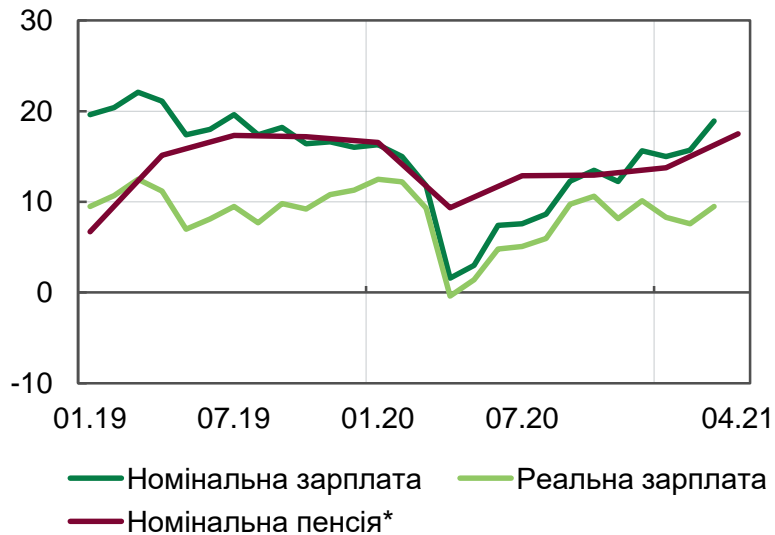
Окремі категорії споживчого імпорту, % р/р

	01.21	02.21	03.21	04.21
Побутова техніка	5.9	15.6	46.4	67.7
Продовольчі товари	-3.1	13.7	30.8	31.5
Одяг та взуття	-37.3	-6.4	48.6	120.4

Джерело: ДМСУ, розрахунки НБУ.

Споживання підтримують зростання заробітних плат та пенсій, соцпрограми уряду та поліпшення споживчих настроїв

Зарплати та пенсії, % р/р

* Пенсії на початок кварталу.

Джерело: ДССУ, ПФУ, розрахунки НБУ.

Окремі індикатори споживчих настроїв

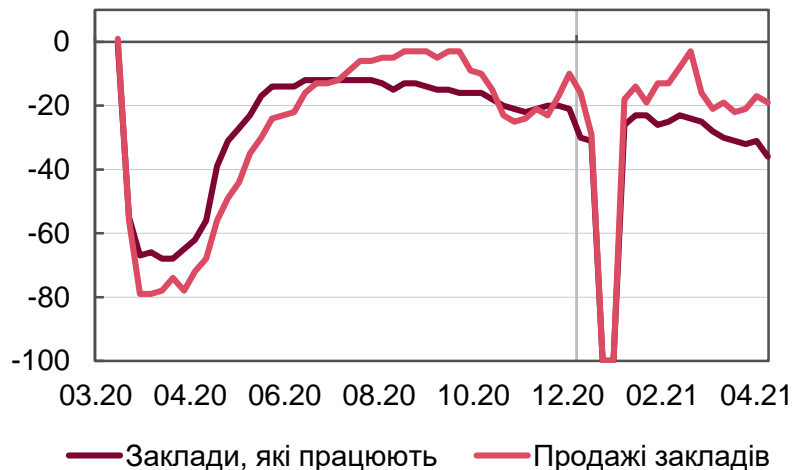

Джерело: InfoSapiens, GfK Ukraine.

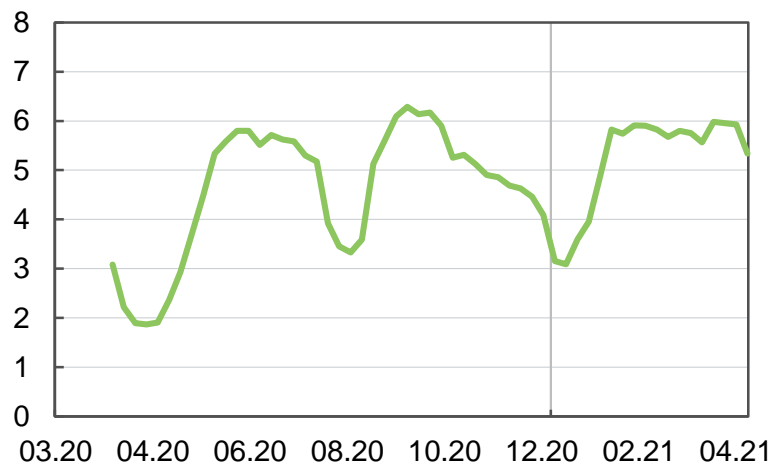
- Помірно, але поліпшується ситуація на ринку праці
- Високими темпами надалі зростають зарплати та пенсії
- Уряд продовжує програми підтримки працівників та ФОП у видах діяльності, що підпали під карантин

Бізнес та населення значною мірою пристосувалися до карантину. На виробничі сектори впливають інші чинники, зокрема зовнішня кон'юнктура

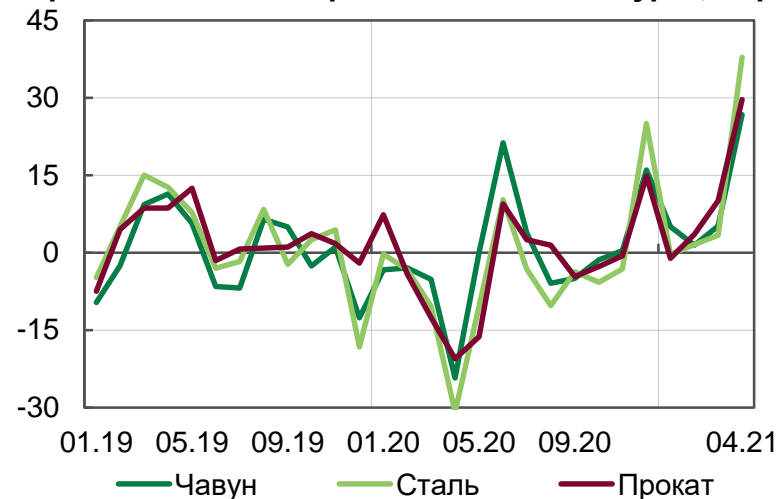
Робота закладів харчування, % до докартинного рівня

Кількість нових реєстрацій ФОП (4-тижнева плінна), тис.

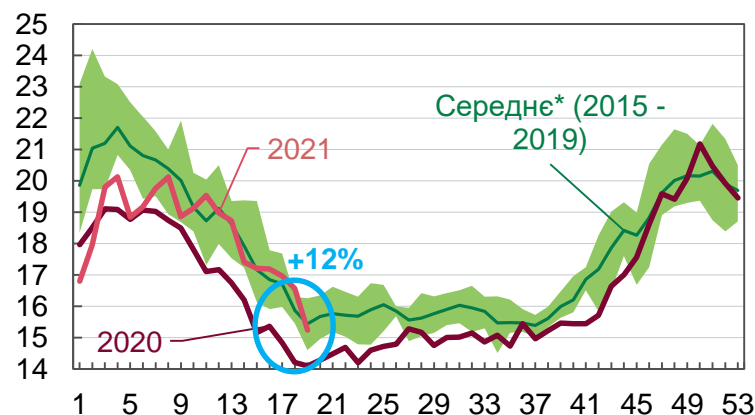

Середньодобове виробництво в металургії, % р/р

Джерело: Укрметалургпром, розрахунки НБУ.

Середньодобова потужність виробництва е/е, ГВт

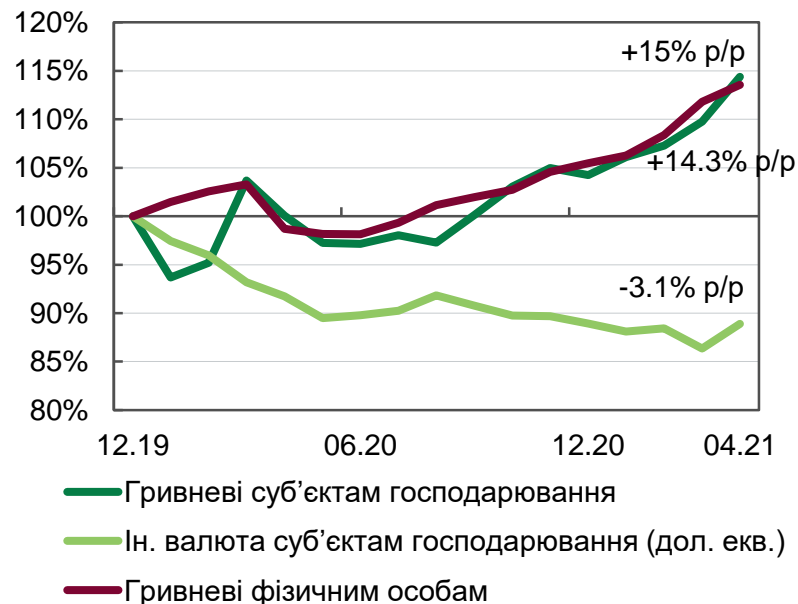

* Салатове поле відображає діапазон потужностей у 2015 – 2019 рр. 1 – тиждень з 01 січня.

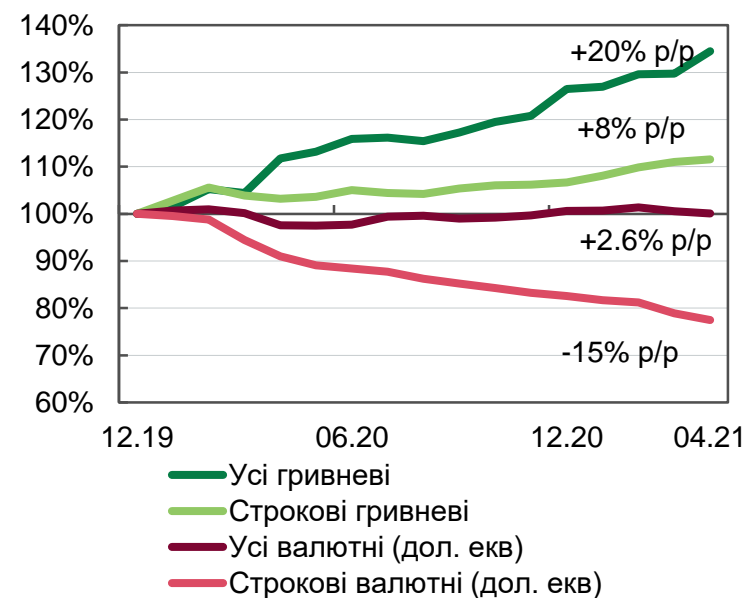
Джерело: НЕК "Укренерго".

Ліквідності достатньо, кредитний попит потребує підтримки

Чисті кредити клієнтам, 2019=100%

Кошти фізичних осіб, 2019=100%

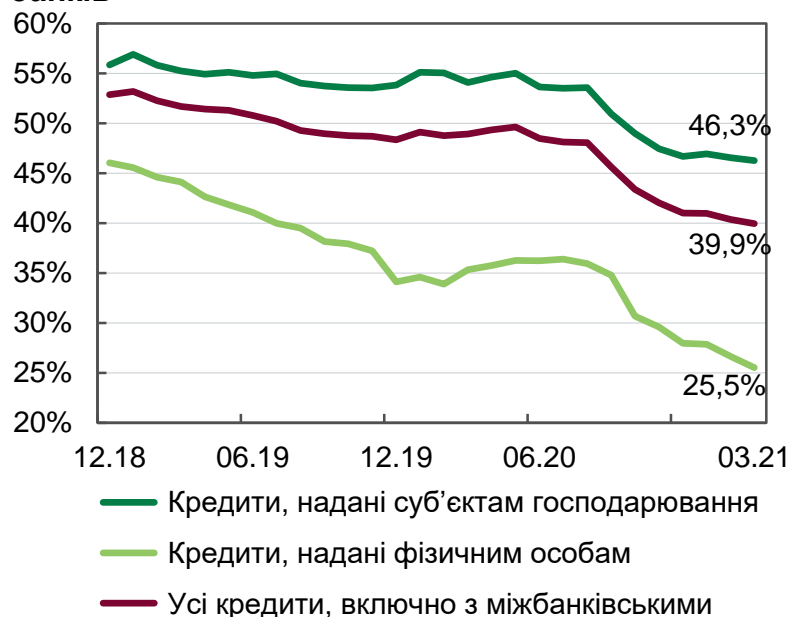

Джерело: НБУ, у банках, платоспроможних на 01.05.21.

- Гривневі кошти фізосіб зростають на 20% р/р. Строкова структура погіршилася – гривневі кошти до запитання становлять 56%. Головний чинник цього - зниження ставок. Валютні кошти доходів вкладникам майже не приносять (0.4% річних).
- Попит на корпоративні кредити стимулюється державними програмами підтримки МСБ та активністю держпідприємств. Зростання чистих гривневих кредитів фізособам відновлюється (15% р/р), іпотечні зростають ще вищими темпами.

Банківський сектор генерує прибуток попри пандемію

Частка непрацюючих кредитів у портфелях банків

Джерело: НБУ.

Фінансовий результат банків та відрахування в резерви, млрд грн

* Дані за 4 місяці, приведені до річного виміру.

- У 2020 році державні банки списали значний обсяг зарезервованих непрацюючих кредитів. Як наслідок – частка NPL на кінець квітня 2021 року становить 39.9%.
- Відрахування у резерви в січні-квітні 2021 року були значно нижчими, ніж торік. Чистий процентний та комісійний дохід зростають темпами понад 20% р/р.

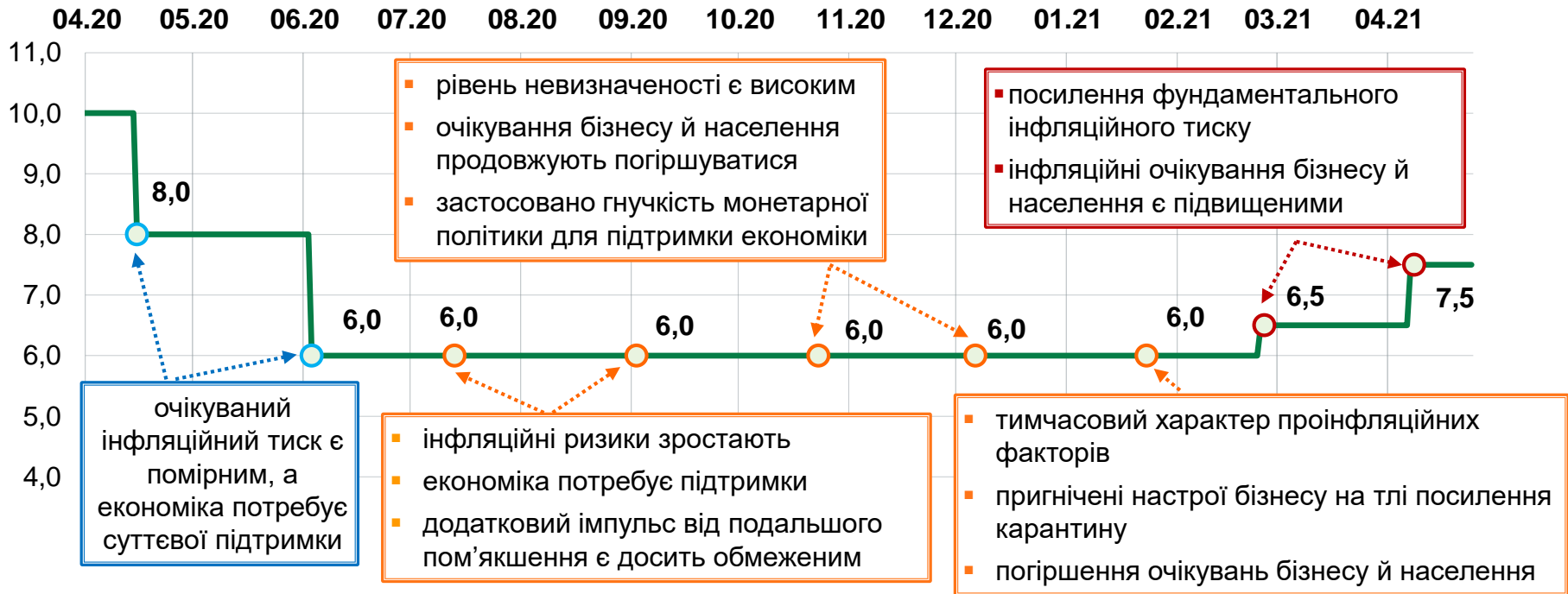

Прогноз

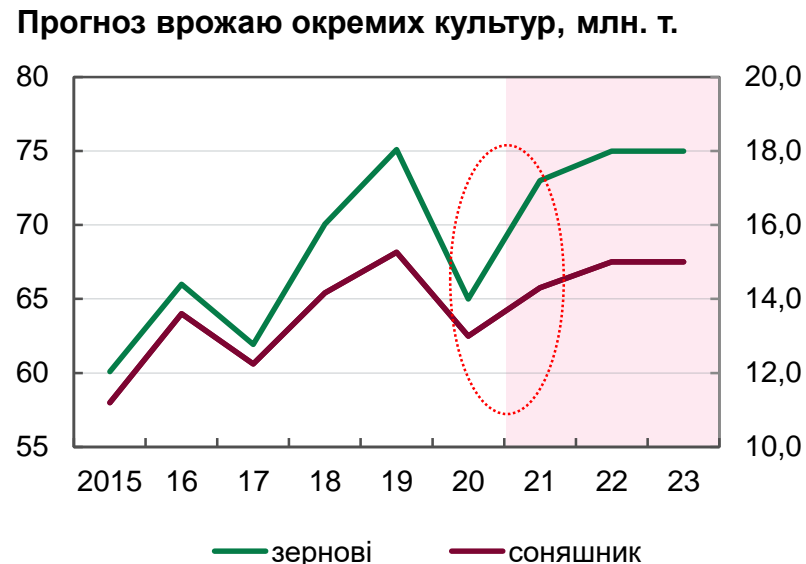
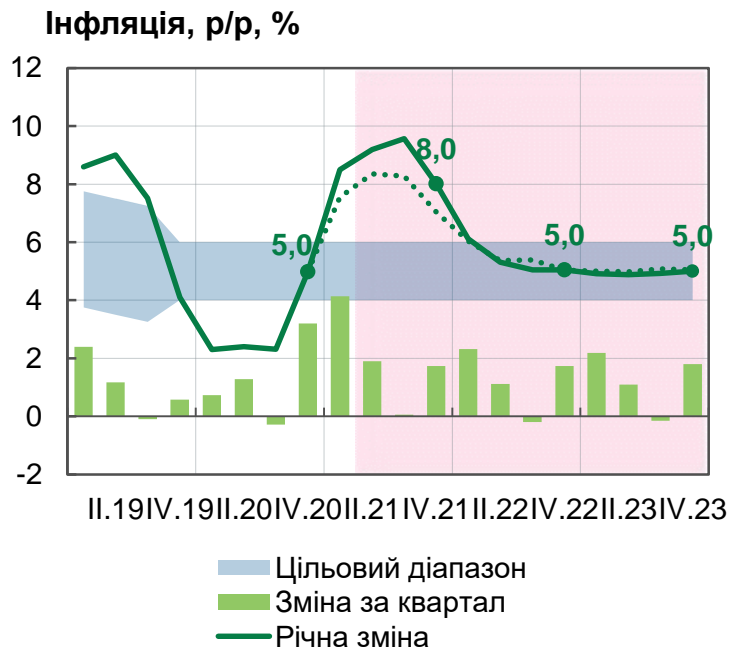
НБУ підвищив облікову ставку для повернення інфляції до цілі

Облікова ставка. %

На початку 2020 року облікова ставка = **13,5%**

Поточний сплеск інфляції є тимчасовим. Інфляція почне стрімко уповільнюватися у IV кварталі та знизиться до цілі 5%

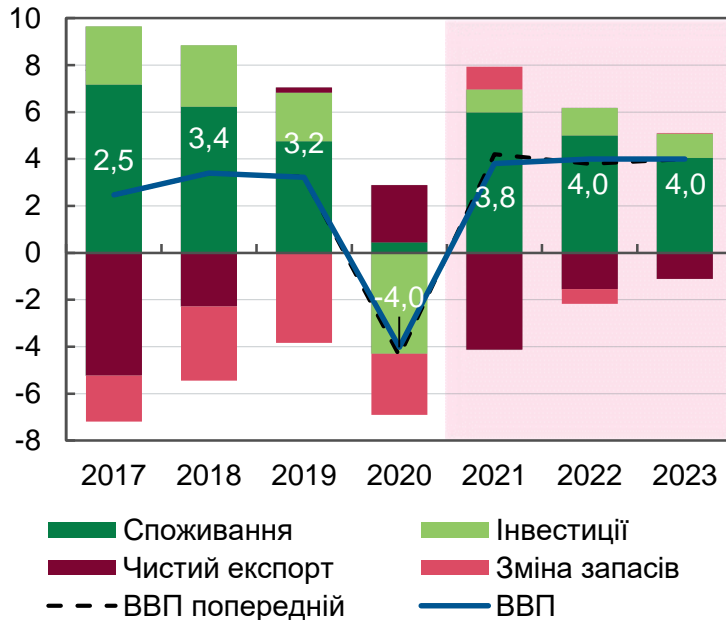

- Поточний сплеск цін переважно зумовлений тимчасовими чинниками
- Тож інфляція повернеться до цілі НБУ 5% на тлі нормалізації ситуації на світових ринках, підвищення урожаю в Україні та підвищення облікової ставки НБУ
- Інші цінові індикатори (такі як ІЦВ та дефлятор ВВП) також суттєво зростуть в поточному році, оскільки в значній мірі залежать від ситуації на світових товарних ринках

Економіка зростатиме через відновлення світової економіки, сприятливі умови торгівлі та пом'якшення обмежень

Реальний ВВП та внески компонент, в.п.

- Прогноз ВВП на 2021 рік знизився до 3.8% через ефект карантину (-0.6 в.п. на рік)
- Цей ефект частково компенсується прискореним зростанням світової економіки та кращими умовами торгівлі

- Зростання експорту в реальному вимірі буде помірним в поточному році
- Однак в доларовому вимірі він зросте суттєвіше через високі ціни на експортну продукцію, що забезпечать підвищені доходи експортерів та стимулюватимуть споживання та інвестиції

Утім, карантин матиме вплив на економічну активність, хоч і не такий значний як торік

Оцінка впливу карантинних обмежень у II кварталі на річний ВВП

	04	05	06	річний ВВП
базовий (12-13 областей + Київ)*		1/3		-0.4-0.5
М'який, вся Україна	М'який			-0.2
	М'який			-0.6
	М'який			-0.8
жорсткий, вся Україна				-0.5
	жорсткий			-1.0
	жорсткий			-1.5
мікс, вся Україна		М'який		-0.8

* Станом на 11.04.2021.

- Обмеження були жорсткішими за січневі (наприклад, діяли на громадський транспорт)
- Базовий сценарій: у квітні жорсткий карантин зберігатиметься у 11-13 областях, а у першій декаді травня Україна поступово повернеться до вже звичних адаптивних обмежень. Вплив карантину "червоних зон" (разом з березнем) на річний ВВП оцінено в -0.5-0.6 в.п.

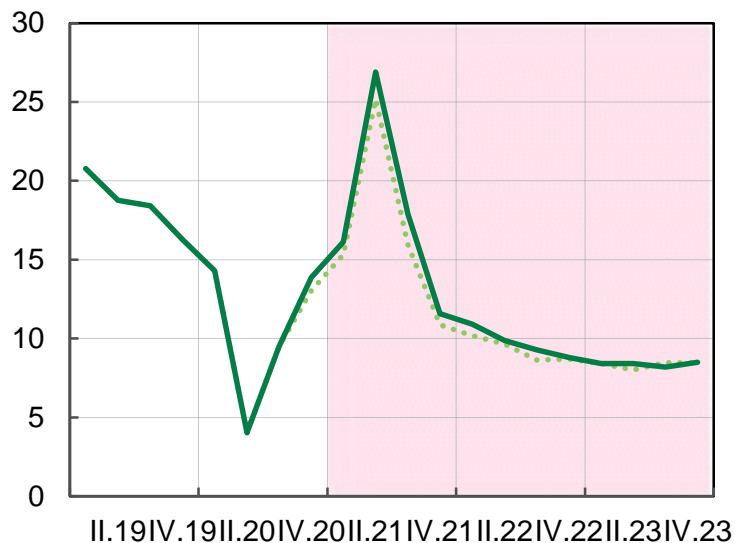
Рівні епідемічної небезпеки в Україні

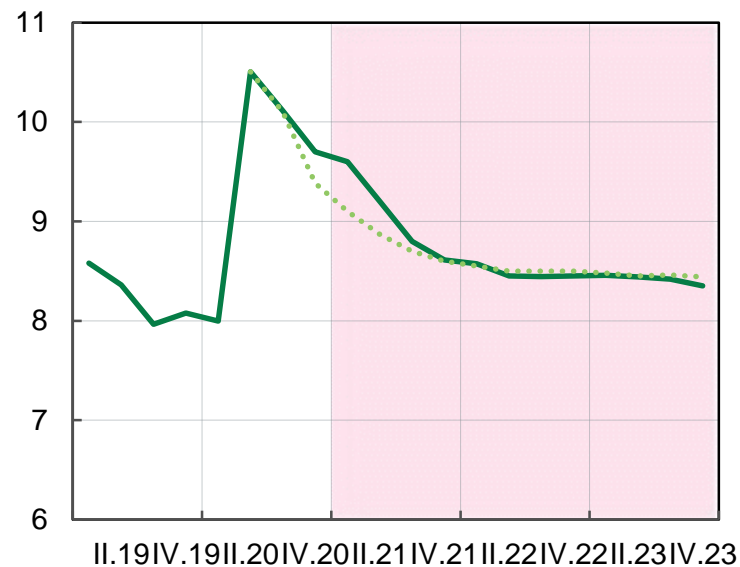
Джерело: МОЗ України.

Зарплати зростатимуть прискореними темпами завдяки відновленню економіки та підвищенню мінімальної ЗП

Номінальна ЗП, річна зміна, %

Рівень безробіття (МОП), с/с, %

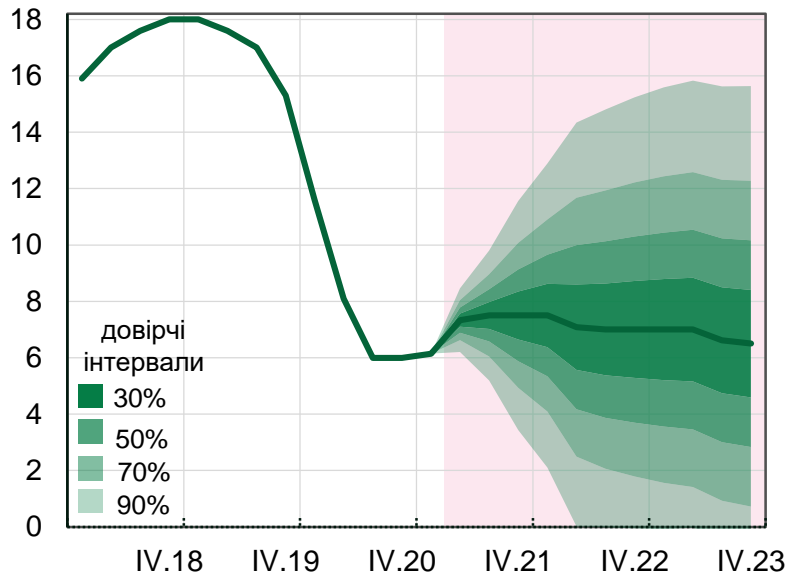

зміна, %	2020	2021	2022	2023
Реальна ЗП	7.4	8.6	3.9	3.4
- попередній прогноз	7.2	8.3	3.6	3.2
Номінальна ЗП	10.4	17.8	9.7	8.4
- попередній прогноз	10.2	16.6	9.3	8.3

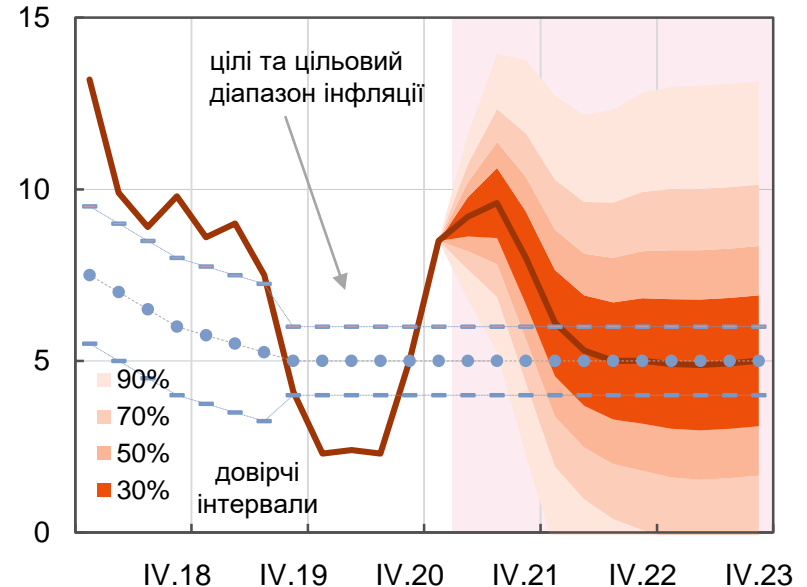
в середньому	2020	2021	2022	2023
Мінімальна ЗП, грн	4815	6042	6625	7200
- попередній прогноз	4815	6042	6625	7200
зміна, %	15.4	25.5	9.7	8.7
- попередній прогноз	15.4	25.5	9.7	8.7

Прогноз ключової (облікової) ставки НБУ та інфляції

Облікова ставка, %

ІСЦ, річна зміна, %

Прогноз наведено у вигляді віялової діаграми (FanChart). Такий тип графіка призначений для відображення невизначеності щодо майбутньої динаміки прогнозованої змінної. Наприклад, імовірність того, що показник перебуватиме в межах найтемнішої області на графіку (навколо центральної лінії) становить 30%. Відповідна властивість зберігається і для інших зон графіка. Таким чином, імовірність того, що показник не вийде за межі найсвітлішої зони, становить 90%

Ризики

		Ймовірність настання ризику		
		Низька <15%	Середня 15%–25%	Висока 25%–50%
Ступінь впливу на базовий сценарій	Слабкий	Зростання волатильності світових цін на продовольство		
	Помірний	Зниження врожаю основних с/г культур	Суттєва зміна умов торгівлі	
	Сильний		Ескалація військового конфлікту Гальмування співпраці з МВФ Швидке відновлення світової економіки Волатильність на глобальних ринках капіталу	Триваліший строк пандемії коронавірусу

Основне

- **Світова економіка відновлюватиметься** на тлі масштабної вакцинації та дії програм стимулювання
- **Ціни на світових товарних ринках будуть високими** завдяки активному попиту та відносно обмеженій пропозиції, однак коригуватимуться донизу
- **Економіка України зростатиме** через відновлення світової економіки, сприятливі умови торгівлі та пом'якшення карантинних обмежень
- **Поточний рахунок** повернеться до дефіциту з 2021 року внаслідок реалізації відкладеного попиту та відновлення економічної активності
- **Інфляція суттєво прискориться в 2021 році** на тлі шоку пропозиції, високих світових цін на продовольство та відновлення попиту. У першому півріччі 2022 року вона повернеться до 5% унаслідок вичерпання шоків пропозиції та реакції монетарної політики
- Стрімке прискорення інфляції визначило необхідність **підвищення облікової ставки для боротьби з нею. У 2022 році прогнозується зниження облікової ставки**

	2019	2020	2021	2022	2023
Реальний ВВП, зміна у %	3.2	-4.0 (-4.4)	3.8 (4.2)	4.0 (3.8)	4.0 (4.0)
ІСЦ, зміна у %	4.1	5.0	8.0 (7.0)	5.0 (5.0)	5.0 (5.0)
Міжнародні резерви, млрд. дол.	25.3	29.1	29.8 (30.7)	29.3 (29.7)	29.1 (29.1)

* В дужках – попередній прогноз (Інфляційний звіт, січень 2021)